

SXEDIO.E8

10.3.1882: Η ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΕ ΝΕΑ ΒΑΣΗ ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ **12** ΕΚΛΕΞΙΜΑ ΜΕΛΗ -ΕΝΝΕΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΡΕΙΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ- ΚΑΙ **6** ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΒΡΕΤΑΝΟΥΣ ή ΕΠΙΣΗΜΑ ΜΕΛΗ

Στις αρχές του **1882** η Βρετανική Κυβέρνηση είχε κατασταλάξει στις αποφάσεις της και στις **10** Μαρτίου **1882** ο βρετανός υπουργός Αποικιών Λόρδος Κίμπερλι με μια μακρά επιστολή του εξουσιοδότησε τον Υπατο Αρμοστή της Κύπρου Ρόμπερτ Βίδδωλφ να προχωρήσει στην αναδιοργάνωση του Νομοθετικού Συμβουλίου στη βάση εκλογών.

Στο νέο Νομοθετικό καταβλήθηκε προσπάθεια να ικανοποιηθούν από λίγο όλοι: Βρετανοί, Έλληνες και Οθωμανοί.

Το νέο Νομοθετικό θα αποτελείτο από **18** μέλη, εννέα Έλληνες, τρεις Οθωμανοί και **6** επίσημα μέλη που θα διορίζονταν. Σε περίπτωση ισοψηφίας ο Κυβερνήτης ή όποιος βρετανός επίσημος θα προήδρευε των συνεδριών θα διατηρούσε τη νικώσα ψήφο.

Το νέο Νομοθετικό θα συγκροτείτο σύμφωνα με την αναλογία πληθυσμού δηλαδή οι Έλληνες, ως μεγαλύτερη κοινότητα, θα είχαν περισσότερα μέλη από τους Οθωμανούς.

Έτσι ικανοποιούνταν οι Έλληνες.

Ωστόσο σ' αυτό θα διορίζονταν και **6** επίσημα μέλη και άρα θα υπήρχε η παρουσία της Κυβέρνησης και έτσι ικανοποιούνταν και οι Βρετανοί.

Από την άλλη με τους τρεις Οθωμανούς και τα **6** επίσημα μέλη ισοζυγίζονταν η πλειοψηφία που είχαν οι Έλληνες κι έτσι οι βρετανοί ήλπιζαν ότι ικανοποιούνταν και οι Οθωμανοί.

Στο σημείο αυτό όμως απέτυχαν γιατί η αντίδραση των Οθωμανών ήταν πέραν της αναμενόμενης, γιατί ήθελαν καθαρή ισότητα, ώστε να μη αισθάνονται μειονότητα- ένα θέμα που έκαμνε τους Οθωμανούς για

τα επόμενα **100** χρόνια να παραπονούνται συνεχώς μέχρι που έγινε η τουρκική εισβολή το **1974** και ο ηγέτης των τουρκοκυπρίων Ραούφ Ντενκτάς έφερε στην Κύπρο δεκάδες χιλιάδες έποικους, ώστε να υπάρχει ισοότητα στους αριθμούς των χριστιανών και Οθωμανών, πράγμα που δεν το κατόρθωσε τελικά, όσο και αν προσπάθησε.

Η θητεία του πρώτου Νομοθετικού θα ήταν για τρία χρόνια και των επόμενων πέντε.

Ανέφερε ο Κίμπερλι σε επιστολή του προς το Βίδδωλφ:

Οδός Ντάουνινγκ
10 Μαρτίου, **1882**

Κύριε,

1. Η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας αφού συνεσκέφθη για κάποιο χρόνο για την εισαγωγή πολιτεύματος, με το οποίο ο κυπριακός λαός να μπορεί διά των αντιπροσώπων του να λαμβάνει μέρος στη διεξαγωγή των υποθέσεων της νήσου, τα γενικά συμπεράσματα της σκέψης της για το αντικείμενο αυτό, είμαι τώρα σε θέση να σας γνωστοποιήσω τα εξής:

2. Το Νομοθετικό Συμβούλιο στο μέλλον θα συγκροτείται από **12** εκλέξιμα και έξι επίσημα μέλη.

3. Ο Μέγας Αρμοστής ή στην απουσία του το αρχαιότερο μέλος, θα προεδρεύει κατά τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και σε περίπτωση ισαριθμίας ψήφων για οποιοδήποτε ζήτημα θα έχει τη νικώσα ψήφο.

Τα δώδεκα εκλέξιμα μέλη θα λαμβάνονται από τμήματα της κοινότητας των Χριστιανών και των Οθωμανών ανάλογα με τον πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή δηλαδή εννέα Χριστιανοί και τρεις Οθωμανοί αντιπρόσωποι, εκλεγόμενοι κατ' αναλογία από τους Χριστιανούς και τους Οθωμανούς ψηφοφόρους.

5. Ακριβής μεν προπαρασκευή ως προς το

δικαίωμα όλων για την ψηφοφορία ακόμη δεν έγινε, τα απαιτούμενα δε προσόντα του ψηφοφορόρου θα θεωρηθούν ότι έχουν ευρύ κύκλο.

6. Όσο από τους αλλοδαπούς κατοίκησαν στη νήσο όχι λιγότερο από πέντε χρόνια έχουν τα ίδια δικαιώματα όπως και οι ιθαγενείς στην ψηφοφορία έδρας. Οι εξής νόμιμες δαπάνες της νήσου δεν θα μπορούν να μεταποιηθούν από το νέο Συμβούλιο.

(1). Η απόδοση του φόρου προς την Τουρκία.

(2). Ο μισθός του Μεγάλου Αρμοστού (**4.000** λίρες) ο οποίος στο μέλλον δεν θα υπερβαίνει τις **4.000** λίρες και οι δαπάνες του γραφείου του.

(3). Οι μισθοί των έξι επισήμων μελών του Συμβουλίου.

(4). Οι μισθοί των δικαστών και τα αναγκαία έξοδα των δικαστηρίων.

7. Με βάση τις πιο πάνω επιφυλάξεις, ο ετήσιος προϋπολογισμός θα υποβάλλεται στο Συμβούλιο από την Κυβέρνηση και κανένας νέος φόρος δεν θα επιβάλλεται όπως επίσης και κανένας υφιστάμενος δεν θα αυξάνεται χωρίς την ψήφο του Συμβουλίου. Οι επικυρωθέντες μόνιμοι φόροι εννοείται ότι θα ισχύουν και θα υπόκεινται σε τέτοιες τροποποιήσεις διά του Νόμου, οι οποίες από καιρού εις καιρόν θα φανούν αναγκαίες.

8. Τα εκλέξιμα μέλη θα έχουν το δικαίωμα να ερωτούν τα μέλη της Κυβέρνησης στο Συμβούλιο για τις δημόσιες υποθέσεις, θα προτείνουν νόμους, γνώμες και τροποποιήσεις των νομοσχεδίων που θα παρουσιάζονται από την Κυβέρνηση, αλλά λαμβανομένου υπόψη του Νόμου της Βουλής των κοινοτήτων στην Αγγλία και όλων σχεδόν των νομοθετικών Συμβουλίων που υφίστανται, δεν θα έχει δικαίωμα ανεπίσημο μέλος του Συμβουλίου να προτείνει ιδιαίτερο ποσό εξόδων ή την αύξηση κάποιου ποσού του προϋπολογισμού που θα παρουσιάζεται από την Κυβέρνηση. Ανεπίσημο, εν τούτοις μέλος, μπορεί να προτείνει την ελάττωση ή απόρριψη κάποιου ποσού στον προϋπολογισμό. Όλοι οι

θεσπιζόμενοι νόμοι στο Συμβούλιο μπορούν να απορριφθούν από τη Βασίλισσα.

9. Η διάρκεια του μεν πρώτου Συμβουλίου ορίζεται σε τρία χρόνια η δε (διάρκεια) των επόμενων σε πέντε, εκτός αν σε κάθε περίπτωση διαλυθούν πριν από τον ορισμένο χρόνο από το Μεγάλο Αρμοστή.

10. Επειδή η νήσος Κύπρος δεν αποτελεί μέρος των κτήσεων της Βασίλισσας, αλλά κυβερνάται από την Αυτής Μεγαλειότητα με βάση συνθήκη με τον Σουλτάνο, που είναι ακυρώσιμος σε κάποια περίπτωση, η Βασίλισσα δεν μπορεί να παραχωρήσει οριστικά οποιονδήποτε μέρος των εξουσιών και ευθυνών της Κυβέρνησης.

Γι' αυτό και για άλλα η Α. Μεγαλειότητα επιφυλάσσει το δικαίωμα της τροποποίησης ή κατάργησης πράξης που δημιουργεί το πολίτευμα, αν αυτό θεωρηθεί κατάλληλο.

11. Επί πλέον η Α. Μεγαλειότης, χάριν ιδιαίτερων αναγκών και ζητημάτων διεθνών, επιφυλάσσεται το δικαίωμα να εκδίδει εν Συμβουλίω, εάν είναι αναγκαίο υπέρ της νήσου διά διατάγματος νόμους, όπως έγινε κατά το παρελθόν ως προς την παράδοση φυγοδίκων και την τήρηση των καθηκόντων της ουδετερότητας.

12. Η έκδοση της αναγκαίας πράξης η οποία θα φέρει σε πέρας τα πιο πάνω δραστήρια ενεργείται και ελπίζω ότι μετά από λίγο θα μπορέσω να καθυποβάλω αυτήν την άποψη της Α. Μεγαλειότητος της Βασίλισσας προς επικύρωση.

Δημοσιεύσετε, παρακαλώ, την αγγελίαν αυτήν προς γνώση του κοινού.

Διατελώ

(Υπ). Κίμπερλι)

Προς τον Αρχιστράτηγον

Σερ Ρ. Βίδδωλφ

Μέγαν Αρμοστήν

Ο Βίδδωλφ προχώρησε και δημοσίευσε την

επιστολή -διάγγελμα του Κίμπερλι στην επίσημη εφημερίδα της Κυβέρνησης της Κύπρου στις **23** Μαρτίου **1882**, ενώ αντίγραφα στάληκαν στον Αρχιεπίσκοπο και τον Μουφτή.

Αμέσως άρχισαν οι αντιδράσεις οι οποίες ήταν ανάμικτες: Οι Χριστιανοί δέχθηκαν με ευμένεια την απόφαση, ενώ οι Οθωμανοί αντέδρασαν έντονα και απείλησαν ότι θα συμπόταραν ακόμη και τις εκλογές, γιατί θεωρούσαν τις πρόνοιες για το Νομοθετικό άδικες γι' αυτούς μια και δεν τους αναγνωριζόταν η ισότητα.